

Bilaga 3 till kommunfullmäktiges protokoll 2009-12-14 § 5

Svar på interpellation (2009:40) från Leif Rönngren (s) om kristdemokraternas och den borgerliga alliansens svek mot de äldre och den totala avvecklingen av servicehus i Stockholm

Leif Rönngren (s) ställer i en interpellation följande frågor till mig:

1. Vart tog löftet om att behålla servicehusen vägen som borgarrådet ställde ut som partiföreträdare för kristdemokraterna 2006?
2. Lovade inte alla de borgerliga partierna att servicehusen skulle finnas kvar?
3. Vad säger ansvarigt borgarråd nu till dem som fortfarande lever och deras anhöriga och som på olika möten blivit lovade att servicehusen skulle finnas kvar men som det nu visat sig blivit lurade?
4. Är borgarrådet beredd att konsekvensutreda vad en nedläggning av servicehusen leder till för de boende innan definitiva beslut i frågan fattas?
5. Hur många av de tusentals personer som är sjuka och/eller bräckliga bedömer borgarrådet överleva att flyttas från servicehusen som läggs ned?
6. När avser borgarrådet att infria de övriga vallöften på äldreområdet som kristdemokraterna och de andra borgerliga partierna lovade genomföra under 2006-2010?

Som svar vill jag anföra följande:

Under förra mandatperioden omvandlades servicehus till seniorbostäder. En biståndsbedömd verksamhet blev ett boende utan service eller trygghetsskapande insatser. Det skedde under en socialdemokratiskt ledd majoritet, med ett vänsterpartimärkt borgarråd i spetsen.

Nu omvandlas en del av servicehusen till trygghetsboenden. Det är en icke-biståndsbedömd boendeform med tillgång till personal, sociala aktiviteter, trygghetslarm och gemensamma måltider. Samtidigt planeras omvandling av ett antal servicehus till vård- och omsorgsboenden med heldygnsoomsorg.

Bakgrunden är i första hand önskemål från pensionärer att själva kunna ta ansvar för sitt boende när man åldras och inte vara beroende av biståndsbeslut. Med tillgång till viss service och gemenskap kan behovet av mer omfattande hjälp skjutas på framtiden. Det är främst en vinst för den enskilde men också för skattebetalarna. Detta bekräftas också av de studier och analyser som gjordes av den statliga äldreboendedelegationen, där jag för övrigt ingick.

Att både omvandla till trygghetsboenden och till vård- och omsorgsboenden svarar också mot dagens verklighet på stadens servicehus. En stor grupp har bara lägenhet eller små insatser från hemtjänsten. I de servicehus som nu är aktuella rör det sig i de flesta fall om 20-30 procent av de boende. På Rinkeby servicehus hela 58 procent.

En annan stor grupp har insatser på över 70 timmars hemtjänst per vecka. En granskning av stadens servicehus visar att det inte är ovanligt att dessa boende utgör 30-50 procent, varav en del har bott i servicehus mycket länge. Den positiva sidan av detta är att hemtjänsten i stadsdelsnämnderna kontinuerligt har utvecklats för att möta denna vård- och omsorgskrävande grupp. Den andra sidan av myntet är att servicehusen mer och mer har

kommit att utvecklas bort från den ursprungliga tanken med denna boendeform för att snarare bli vård- och omsorgsboenden. Servicehusen är inte heller byggda för att klara äldre med heldygnsvård, vilket skapar svårigheter inte minst med arbetsmiljön när vårdtyngden ökar som den har gjort.

Slutsatsen är att ett tillgänglighetsanpassat boende med trygghet och social samvaro skulle kunna passa den grupp som har små eller inga insatser alls. Trygghetsboende med viss service, och i en del fall även seniorboenden, är ett sätt att möta detta.

För den grupp som idag bor på servicehus med över 70 timmars hemtjänst per vecka finns däremot anledning att fråga sig om inte vård- och omsorgsboende vore ett mer passande alternativ, givetvis efter bedömning i varje enskilt fall och med hänsyn till kvarboendeprincipen.

Det är mot den här bakgrunden som servicehusen, under ett antal år, kommer att omvandlas till mer efterfrågade boendeformer som bättre svarar mot äldres behov av dels trygghet och gemenskap, dels vård- och omsorgskrävande insatser hela eller större delar av dygnet. Tillfället är väl valt eftersom andelen äldre-äldre minskar i Stockholms stad under de närmaste åren, och kommunfullmäktige har beslutat om ett ambitiöst Äldrelöfte för att rusta stadens äldreboendefastigheter som har ett kraftigt eftersatt underhåll.

Jag vill särskilt understryka att de som idag bor på servicehus som ska omvandlas har rätt att bo kvar, och få den hjälp som de behöver, oavsett vad som står på äldreboendets skylt. Den som är biståndsbedömd för servicehus ska alltså kunna välja att flytta till något av de kvarvarande servicehusen, eller att bo kvar efter omvandlingen med ett bistånd som motsvarar behovet.

Leif Rönngren lyfter särskilt fram två punkter ur kristdemokraternas förslag till budget 2006, nämligen erbjudandet till äldre över 85 år om ett gemenskapsboende samt stoppet för ombildningar av servicehus till seniorboenden.

Omvandlingen till seniorboenden stoppades också mycket riktigt i avvaktan på en efterfrågeanalys, något som aldrig genomfördes av den förra majoriteten. Under den nuvarande ledningen har däremot hemtjänsttagare frågats om intresset för servicehus. Svaren från dem som sökt servicehus men fått avslag har särskilt analyserats. Dessutom har inställningen till seniorboende i gruppen 50 år och äldre granskats. En särskild undersökning om behov och intresse för denna boendeform och olika slags service har gjorts av utrednings- och statistikkontoret bland äldre sökande i Bostad Stockholms kö.

Nu finns alltså ett gediget underlag och stadens äldre har på olika sätt varit delaktiga i processen fram till de omstruktureringar som föreslås i kommunstyrelsens budgetförslag för 2010. Jag vill också understryka att inga nya omvandlingar från servicehus till seniorboenden har beslutats under den här mandatperioden, utan de som genomförts bestämdes av den ledning som Leif Rönngren ingick i.

Den andra frågan om erbjudandet till äldre över 85 år med gemenskapsboende uppfylls nu med råge genom de icke-biståndsbedömda trygghetsboendena som vänder sig till äldre från och med 75 år. Tilläggas kan att riktlinjerna för biståndsbedömning har ändrats så att ålder

särskilt ska beaktas vid servicehusboende, något som socialdemokraterna för övrigt har motsatt sig.

Angående kristdemokraternas utfästelser i servicehusfrågan har omvärlden förändrats under den här mandatperioden. När servicehusen diskuterades under den förra majoriteten fanns inte trygghetsboende som ett alternativ, vilket väl får betraktas som ett uttryck för socialdemokraternas bristande intresse i Sverige och i Stockholm. Med äldreboendedelegationens betänkande och äldreminister Maria Larssons (KD) engagemang har trygghetsboenden blivit ett verkligt alternativ för de som själva vill ta ansvar för sitt boende på äldre dar, utan att vara beroende av biståndshandläggares bedömningar. Runt om i Sverige planeras etableringen av ett stort antal nya trygghetsboenden.

Jag och Stadshusalliansen har dessutom tagit intryck av möten med tusentals äldre och de enkät- och attitydundersökningar som har genomförts under den här mandatperioden. Självklart har det påverkat politiken, bedömningarna och argumentationen. Konstigt skulle det vara annars. Det är bara att beklaga att socialdemokraterna inte visade samma lyhördhet under den förra mandatperioden när servicehusen omvandlades till seniorboenden utan service eller trygghetsskapande insatser.

Stockholm den 28 oktober 2009

Ewa Samuelsson (kd)
Äldreborgarråd